16de JAARGANG — CURAÇAO DEN 16den DECEMBER 1899. — No 833

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 15 December.

Oorlog en moraliteit.

Als een bewijs, dat naast het heerschend Jingoïsme in Engeland ook een edeler richting wordt aangetroffen, moge het volgend artikel dienen dat verscheen in *The Catholic Times*, zooals men weet het hoofdorgaan van de engelsche katholieke wereld.

De oorlog, die op 't oogenblik in Zuid-Afrika wordt gevoerd, zal ongetwijfeld leiden tot een bitter einde, wat ook gezegd moge worden van de gebeurtenissen en de politiek, die de beweegredenen ervan zijn. Het heeft dus geen praktisch nut, thans bij de oorzaken van den krijg te verwijlen. Beter is het, uit zedelijkheidsoogpunt een staat van vijandschap te beschouwen, waarin de houding van menschen tegenover elkander nagenoeg gelijkstaat met die van wilde dieren op jacht naar hun prooi.

Tijdens de zitting der haagsche Vredes-Conferentie voelden wij noch toonden wij eenig enthusiasme wat betreft haar gevolgen voor de wereld. Terwijl wij het voorstel van den Tsaar begroetten als een in sommige opzichten zeer bemoedigend teeken des tijds, hebben wij openlijk onzen twijfel uitgedrukt wat aangaat de goede gevolgen, die daaruit zouden voortvloeien. Wij herinneren ons levendig hoezeer onze meening destijds in tegenstelling was met de hoopvolle verwachtingen van vele der leidende organen in de britsche Pers. Meer in 't bijzonder onderscheidde zich bij deze gelegenheid de *Daily News*. Haar hoofdartikelen waren begeesterende voorstellingen van de dwaasheid en misdadigheid van den oorlog. Volgens haar profetiën moest de haagsche Vredes-Conferentie de grenspaal zijn van onzen terugkeer naar den algemeenen en verzekerden vrede van de rustige dagen, toen de vuurwapenen nog niet waren uitgevonden. De britsche redenaars werden met vleiende bewoordingen als overstroomd, en de aandacht werd gevestigd op de eer, die Groot-Brittannië inoogste om het werkzaam en voornaam aandeel, dat het zich in de zaak had toegeëigend. Een massa andere britsche nieuwsbladen schreven in denzelfden trant als de *Daily News*. En heden verheugen dezelfde bladen zich in het bloedbad. Zij hebben de vijandelijkheden in het leven geroepen, en het uitbreken van den oorlog is in niet geringe mate aan hun invloed te wijten.

Ook de kansel (der niet — Katholieken) toonde eenigen tijd vóór en gedurende de zitting der Vredes-Conferentie van een bewonderenswaardig vredelievenden geest bezield te zijn. De uitingen der nonconformistische predikanten waren alleszins stichtend, en inzonderheid de predikatiën van mr. Price Hughes waren zoo hartstochtelijk ter gunste van den vrede, dat hij door zijn gehoor ongetwijfeld beschouwd is geworden als de apostel voor de zaak, die de Tsaar trachtte te bevorderen.

Hoe staat het thans met den kansel? Mr. Stead heeft zijn opinie hieromtrent in een *interview* weergegeven aan een reporter van de *Independent*. De verslaggever vroeg hem welke antwoorden hij zoo al van predikanten ontving op de vraag: "Zal ik mijn broeder Boer doodslaan?" "De meesten," zei mr Stead, "zijn duivelachtig geestig. Zeer veel antwoorden op mijn vraag verwerpen onze broederschap met de Boeren. Zekere geestelijke antwoordde: "Ja, en wees er vaardig mee!" Een andere predikant antwoordde dat hij een "oorlogsconferentie" had gehouden. "Ik ben verstomd over de houding der Christenen tegenover dezen oorlog; indien het Christendom de bedoeling had den oorlog te prediken, in plaats van den vrede, konden zij niet verwoeder zijn. De resolutie van de vrije kerkvergadering heeft mij verbitterd. Als leidster kan ik nimmermeer iets van den kerkeraad verwachten".—Het is zonderling inderdaad, dat predikanten die zoo luide hun liefde voor den vrede geproclameerd hebben, zoo gemakkelijk door den oorlogsgeest kunnen worden vervoerd, doch wij kunnen nauwelijks over hun gedrag verwonderd zijn, als wij den correspondent van de *Times* hooren verzekeren dat geen enkele der landgenooten van kardinaal Vaughan gelooven zal dat deze beweerde: "een onrechtvaardige oorlog is een nationale misdaad." De Pers heeft te dezen opzichte de volksmeening dusdanig misleid, dat blijkbaar alle christelijke beginselen uit het oog verloren worden. En hierin moet het naderend gevaar gezocht worden in verband met de Pers. Toen de Kerk een wereldmacht was, en men door geheel het Christendom met eerbied luisterde naar de stem van den souvereinen Opperpriester, was er een bron, waaruit men een ware en vruchtdragende raadgeving kon verwachten tot beslechting van internationale geschillen.

Wij zijn ons, natuurlijk, zeer goed bewust dat er groote en talrijke oorlogen zijn geweest, die de Pausen niet verhinderd hebben, zelfs toen hun macht de grootste was; doch nu eens door het instellen van een wapenstilstand, dan weder door het bevorderen van de ridderdeugden en op velerlei andere wijzen hebben zij hun gezag ter gunste van den vrede doen gelden, en in niet weinig gevallen zijn zij erin geslaagd vreeslijke conflicten te voorkomen.

In de laatste jaren heeft de Pers meer en meer een leidende stelling gaan innemen bij de publieke vraagstukken, en haar invloed bij de bepaling van de nationale lotsbestemming is op 't oogenblik misschien machtiger dan die van de Kerk. Het kan niet betwist worden, dat over 't algemeen deze invloed in het belang der waarheid en op verstandige wijze wordt aangewend. (?Red. A.)

Maar het lijdt geen twijfel, of er zijn tijden, waarin partijbelang en ondernemingsgeest van zelfzuchtige speculanten de Pers stempelen tot een werktuig des gevaars voor de volkeren. Welke zijn de stappen, die door een man of een partij gedaan worden om een zaak te bevorderen, waarvoor zij den steun en de goedkeuring van het volk niet kunnen ontberen? Zij trachten in 't bezit te komen van een orgaan der publieke opinie. De partijleider verzekert zich van een dagblad of bladen, waarin de loftrompet gestoken wordt over zijn pogingen en zijn plannen met volle goedkeuring voor de wereld ontvouwd worden. Wanneer een maatschappij of syndicaat het nationaliteitsgevoel wenscht wakker te schudden voor eigen doeleinden, trachten zij op dezelfde wijze zoo mogelijk eigendomsrechten te verkrijgen in een algemeen verspreid nieuwsblad. De Pers kan zich dus leenen tot een ernstig misbruik, en de groote massa, wier meening door haar gevormd wordt, moet op haar hoede zijn, om niet het gevaar te loopen, bij het opwekken van oorlogzuchtige gevoelens door berekenende financiers en kapitalisten misleid te worden.

De geest des Christendoms is ontegenzeggelijk geheel afkeerig van den oorlog. Het leven en de dood van Christus prediken toch de superioriteit van zedelijke grootheid boven stoffelijke macht. Er kunnen tijden voorkomen in het leven der volken, dat de oorlog onvermijdelijk is, doch groot is de verantwoordelijkheid voor den oorlog, die de slechte menschelijke hartstochten doet ontvlammen. Als de oorlog woedt, treedt de dorst naar wraak in de plaats van

---

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(30)

CAPITULO X.

Mas ó menos na es mes ora, koe e ritmeester tabata busca su amigoe, es oficial Harteneck tabata bai hotel, oenda koe sigur na es momentoe aki lo é haja su tata i su roeman muger. Cordamentoe, koe loké a socedé na almuerzo, a doené un arma den su mân koe lo ta útil, no a bandoné mas. Riba su cara inocente tabatin un expresion desagradabel, ora é tabata subi trapi di hotel.

Den salon el a haja su tata i Erna. Dilanti su tata tabatin carta i papel, koe é ta listra, mientra su frenta tabata geplooi, es moza tabata sinta leza. Ora Herman a drenta, el a cera es boeki, pusja e lampi for di su dilanti, i coe su cabez gezak den su mân, é tabata mira su roeman trankilamente.

For di es dia di es combersacion violente den cuarto di Erna, es dos roemannan no a bolbé mira otro. No a cai Herman duroe su sigiente dia di persuadié, koe den es asuntoe ai su roeman no a papia su último palabra. Tabata parcé di mas mihor di kita camina pa Erna, principalmente koe pa su gran sorpresa, semper é ta haja su tata di bon genio. Entretantoe, asina é tabata corda, Erna a haja ocasion di corda ainda profundamente na lugar di—manera di otro manera lo el a haci — comunica su tata su pensamentoenan.

Herman tabata kiboké. No tabata vacilacion of irresolucion, koe a kita Erna di haci es declaracion, koe lo indigna es tata, ma tabata timidez birginal pa publica mas aleuw su dusji secretoe. Si jega es momentoe koe Hans Otto pidi su mân, anto lo é lucha sin miedoe pa su felicidad.

—Bo a jega na bon ora, asina e Harteneck bieuw a coeminza sjagrinar. Mira es papelnan aki, mi jioe.

Herman a tira un bista ligera riba es hileranan di número, koe a jena algun folio i a respondé inocentemente:

—Lo é sali, papia. Aki ta un guarnicion cara.

—Zoo, bo ta keré asina? tabata es respondi di bofon. I na kiko bo ta usa es subvencion, koe mi ta doena bo coe abundancia?

Es hoben oficial, koe último anochi a sinta ora largoe na mesa di wega i koe a sufri pérdida grandi, su sanger a subi su cabez. El a los es krali pretar di su monteer, koe tabata menazé di sofoké. I coe violencia el a respondé:

—Na kiko mi ta gasta es miserabel suma chikitoe? Mi sabi! Pa un bida segun mi estado é no ta suficiente.

—Gracias pa bo sinjanza, mi jioe. Larga mi bisa acerca, koe mi no ta na idea di aumenta es subvencion despreciabel ni di paga es cuentanan aki. Bo crédito mester ta masjar maloe, koe bo leveranciernan ta pidi mi caba di paga nan. Lo bo ta asina bon di splica mi, com bo ta keré di haci den es circunstancia aki.

Geleund den su stoel, Arnold Harteneck tabata mira su jioe coe un bista koe masjar bez a coensumi Erna també. Cabez abao i su manoenan den otro, Erna tabata scucha jen di ansia na es splicacion.

— Lo mi por respondé bo, koe es miserabelnan ai,—i aki Herman a dal su mân coe orguljo ariba e cuentanan,—por spera té ora ta combini mi di paga. Ma lo mi kier bisa bo també na es ocasion aki, koe mi tin cumplimento di haci muchoe mas altoe coe es bagatelnan ai.

— Erna, bo kier ta asina bon di conta mi cantidad di toer es bagatelnan ai huntoe pa bo roeman sabi? Ta parcé, koe es biaha aki ni bo mes kier sali na su defensa.

Baron Harteneck a pusja es cuentanan coe un bista penetrante riba mesa pa su jioe. Es moza no a haci ni di mínimo movecion pa cohé nan, ma riba su cara pálido koe el a hiza un momentoe dilanti su tata i su roeman, tabatin un expresion di un gran disgustoe.

— Larga noema, papa, asina Herman a interrumpi un silencio corticoe. Ta completamente indiferente, si es cantidadnan ai ta parcé bo grandi of chikitoe. Mi a bisa bo caba, koe mi ta debé cuenta mas grandi.

Mescos koe un cabai ta temé un momentoe pa un gran obstáculo, asina es hoben oficial a keda ketoe pa algun momentoe, despues el a kita es obstáculo coe un salto.

— Ta reglamentoe di un cuenta di honor, papa.

For di Erna su boca a sali un suspiro liger doloroso. Su sospecho a resulta berdad.

— Bo kier bisa debé di honor nobo. boz frioe di es tata a interrumpi es silencio, koe a sigi. Sigi, mi jioe.

Es trankilidad frioe di es tata a coeminza inkieta es jioe.

— Papa, mi ta pidi bo, é dici suplicante, lo haja sigur un camina i medio koe lo mi ta judar.

— Porfin bo ta baha for di bo cabai grandi? Bo súplica bal entretanto asina poco koe bo exigencia ambicioso. Mi no ta na ocasion di por haja suma asina grandi pa bo.

Angustia a haci Herman trapa toer forma bao di su pia. E tabata tira palabranan duroe na cara di su tata:

het medelijden. Soldaten zullen dan een dood sterven, die in vredestijd een huivering van schrik en ontzetting jaagt door de beschaafde volkeren van elken stam, en toch zal er aan de eene zijde vreugde zijn, terwijl aan de andere een prikkel te meer bestaat voor het verlangen naar wraak. Uit het hart is elk spoor van menschenliefde uitgewischt, en de haat van de strijdende volken is gesloten voor de rede.

De oorlog is verderfelijk voor het zedelijkheidsbesef van den Christen.

WIJZE LESSEN.

Eenige bloempjes uit een conferentie over de journalistiek.

Men weet, dat onlangs te Parijs is opgericht een journalistenschool. Er werd het woord gevoerd door Henri Fouquier.

Spreker stelde zich niet voor, onderricht te geven in hetgeen eigenlijk niet geleerd kan worden, maar slechts enkele opmerkingen wilde hij maken. Een paar daarvan geven wij hier weer:

"Al is het journalist zijn ook geen priesterschap, het is meer dan een gewoon bedrijf; het is eene taak van groote verantwoordelijkheid."

"Goedheid en verdraagzaamheid zijn de eerste plichten van den journalist. Maar hoe is het mogelijk tegelijkertijd goed te zijn en geestig? Men zij gerust. Veel meer geest is er noodig om goed en welwillend, dan om hatelijk en scherp te zijn."

En over de pers, die uit allerlei schandaaltjes munt tracht te staan: "De kunst van anderen af te breken, wordt gewoonlijk beoefend door lieden, die reeds lang zichzelf hebben afgebroken en die zich op geen enkele goede eigenschap meer kunnen beroepen.

"De waarheid mag nooit brutaal optreden, nooit wreed zijn; wie haar ingang wil doen vinden, drage zorg haar steeds in zoo aangenaam mogelijken vorm te steken."

In Frankrijk, meer dan waar ter wereld, verdienen deze vingerwijzingen veler aandacht.

Of ze buiten Frankrijk wel geheel overbodig zijn?

* *

Een zonderling duel is eenigen tijd geleden afgespeeld tusschen twee welbekende Russische journalisten, Novikoff en Bodisco genaamd, die in oneenigheid leefden wegens verschil van opinie.

Ziehier het feit.

Novikoff bekleedde gedurende een reeks van jaren het ambt van Zemski natchalnik (rechter en opzichter van alle zaken, den landbouw betreffende.) In zijn dagelijksch verkeer met de arme buitenlieden, werd hij hun zeer genegen. Voor het overige monarchist en in alles getrouw aan den Staat, hield hij zich druk bezig met het volk, waakte over hun belangen en organiseerde de scholen. Het boek, getiteld: *Aanteekeningen van een Rechter*, werd kort geleden door hem in het licht gegeven. Op aandoenlijke wijze schetste hij daarin den moreelen en physieken toestand der landlieden. Later tot landmaarschalk verheven, constateerde hij in zijn district den treurigsten stand van zaken: hij zag nl. hoe de Boeren, geheel geruïneerd door den hongersnood, tegen zeer lagen prijs, allerlei zwaren arbeid verrichtten, om het loon vooruitbetaald te ontvangen, daar de grondeigenaars anders, bij overvloed aan werkkrachten, misbruik zouden maken, om de verdiensten nog lager te stellen. De heer Novikoff schreef, om dezen toestand bekend te maken, daaromtrent een artikel in de *Bode van Petersburg*.

De heer Bodisco, landmaarschalk van een ander district, verklaarde evenwel, dat zulke beweringen sterk overdreven waren. In een ander artikel in de *Nieuwe tijd* trok hij sterk partij voor de grondeigenaars en viel den heer Novikoff met heftigheid aan over zijn schrijven.

De heer Novikoff antwoordde; de heer Bodisco op zijn beurt eveneens. Hun geschillen konden echter, maar 't scheen, niet beslecht worden en een duel werd derhalve noodig geacht. Doch wat voor een duel? Een serieus duel, dat den literairen dood ten gevolge zou hebben. Het zou echter niet gepaard gaan met het vergieten van bloed, maar alleen van.... inkt.

Ziehier de uitdaging van Novikoff. De twee tegenstanders zullen met getuigen een enquête houden in de arme landstreek en de waarheid hunner tegenstrijdige beweringen zal onderzocht worden.

Vooraf werd evenwel bepaald, dat hij, die van zijn dwaling overtuigd zou worden, zou sterven als publicist, d. w. z. te beginnen op het oogenblik, dat de quaestie is opgelost, zal hij afzien te schrijven, wat het ook zij, over het volk en den boerenstand.

De heer Bodisco nam de voorwaarden van dit literaire duel aan. Hij vroeg alleen eenige dagen geduld, om eenige gewichtige zaken af te doen. Hij wil in de pers zijn laatste beschikkingen nemen. De twee tegenstanders besteden hun laatste dagen vóór het "tweegevecht" om elkaar, ieder in zijn courant, nog zooveel mogelijk hatelijkheden te zeggen.

Voorzeker wel een typische manier, om zonder onmenschelijke bloedstorting persgeschillen te vereffenen, en die ook elders aanbeveling verdient.

C.

— Mi mester suiri miseria, mientra bo ta landa den abundancia. Oenda es placanan tá, koe bo a haja di partimentoe di mi herencia? Mi tin derechi riba djé.

—Ma despues di mi morto. Awor mi tin berdadero derechi di corré coe un jioe, koe ta loebida su mes asina tantoe. Ma pa mi banda lo mi larga esai pasa ainda un bez mas. Nó, Erna, keda aki, bo presencia ta necesario na es momentoe aki.

Es moza a haci un movecion, manera é kier a lamanta para.

Es tata a sigi:

—Lo bo no a loebida, Herman, loké mi a papia coe bo riba es asuntoe aki na *Hartenstein!* Kiko bo a poné es dia ai na mi bista, of ki siguranza bo a doena mi?

Erna a comprendé su tata inmediatamente, i tabata el koe a respondé:

—Si Herman a priminti mas koe mi tabata bisa, anto no ta mi culpa. Es promesa koe es dia loca- i condicionalmente mi a haci, mi no por sosténé, papa.

—I pakiko awor bo no por cumpli coe loké bo a priminti?

Erna no a digné hustifica contra es reproche inhustoe, ma el a repiti coe un tono suplicante:

—Mi no por, papa!

—Com bo a cambia na es punto di bista aki, mi jioe; sin duda lo bo ta dispuesto también di doena bo consentimentoe pa bendé es mondi di ekel.

Arnold a stop i el a larga su bista cai for di su jioe muger riba su jioe homber. El a contra coe un expresion di un abatimentoe asina profundoe koe hasta su boz tabata sona mas suave, ora é tabata sigi bisa:

—No conta coe es salida aki, Herman. Mi a bendé e paloenan i mi a ricibi caba un suma considerabel na cuenta.

E mester a bisa también: i mi a gasté. Herman a comprendé awor koe es medio salbador aki también tabata perdir. For di wowonan di es moza tabata lora dos lágrima gruesa riba es cara gezak padilanti. Es palabranan aki sigiente di su roeman tabata pé.

—Coe joramentoe i kegamentoe mi no ta salba, mi roeman. Moenstra coe hecho, koe ta serio bo ta meen coe toer bo palabranan boenita pa bo amor pa *Hartenstein* i pa bo único roeman homber. Den bo mân ta dependé nos toer su salbacion. Bira esposa di Neinstetten....Locura! Pakiko bo no por comprendé koe lo ta bo felicidad también?

—Mi a doena bo es respondi ai caba, Herman.

—Ridiculez! Capricho di muger, nada otro. Mi ta bisa bo, bo mester i lo bo acepta pidimentoe di Erich. Herman dici coe né, mordiendo su dientenan.

E ta sigi.

NIEUWSBERICHTEN

CURACAO.

Met de grootste bereidwilligheid voldoen wij aan het verzoek van den Hoogeerwaarden Heer Mgr. B. Th. J. Frederiks tot het opnemen van onderstaand schrijven:

De ondergeteekende brengt zijn oprechtsten dank aan allen, die hem bij zijn Gouden Priesterfeest zulke hartelijke bewijzen van toegenegenheid hebben geschonken. Ofschoon van hen verwijderd, vergeet hij niemand van hen onder welke hij zooveel jaren heeft gewoond en die hem immer dierbaar zullen blijven.

B. Th. J. Frederiks,

Oud-Missionnaris v. Curaçao.

Grave, 1 November 1899.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 11 dezer maand, No. 733, is aan den heer M. P. Van Romondt, geëmploijeerde ten postkantore alhier, wegens familieaangelegenheden, éene maand verlofsverlenging verleend.

* *

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 11 dezer maand, No. 734, is aan den heer C. A. F. Hellmund, waarnemend Griffier enz. op Aruba, wegens familieaangelegenheden, éene maand verlofsverlenging verleend.

Havennieuws.

Maandagmorgen vertrok Hr. Ms. *Sommelsdijk* naar Aruba tot het houden van schietoefeningen om wederom Zaterdag of Zondag in de haven terug te keeren.

* *

De Nederlandsche paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* vertrekt hedenmiddag, naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Modesto Colina, Ramon Crassus, Oudilia Crun, Momo van der Hans, Elena Laurens, Mercedes Matheus, Tomas D. Morales (6), Eloiza Pinedo; Magrit Paulus, Lucia M. Rivero, H. Viess(ss. "Croatia"), Reinita Wiskoe.

Aangeteekende stukken: M. & J. Cardoze, J. E. Linares.

Een aanbeveling.

Wij vestigen de aandacht onzer lezers op de uitgebreide advertentie van der Heer A. J. L. Stumpf, voorkomende in dit nummer van ons blad, en sporen allen aan om overeenkomstig den wensch van bovengenoemden heer een kijkje te gaan nemen in het pakhuis in de Heerenstraat.

Dankbetuiging.

In dank hebben wij ontvangen van de Heeren J. & D. Jesurun, Agenten van *The Palatine Insurance C°. LD.* een wandkalender voor het jaar 1900 op een schoon in kleuren uitgevoerd schild.

Venezuela.

Een particulier bericht meldt, dat de toestand te Maracaibo, zeer treurig is. Vele bewoners verlaten de stad; de handelshuizen zijn alle gesloten en de gegoede burgers worden verplicht tot het storten van aanzienlijke contributies om de troepen der opstandelingen te onderhouden. Deze laatste tyrannieke maatregel zal ongetwijfeld het land in moeilijkheden wikkelen met Europeesche mogendheden. Een kabelbericht, alhier verleden week ontvangen, meldde, dat de Hamburgsche Kamer van Koophandel een verzoek heeft ingediend bij de Duitsche regeering, om aan die geweldenarijen tegen Duitschers en Duitsche handelshuizen in Venezuela gepleegd, paal en perk te stellen.

— Een telegram, gericht aan den Consul van Venezuela alhier meldt dat Generaal Hernandez bij Tocuyito y Alto de los Uzlar totaal verslagen is. Van het eskader en de landingstroepen, die naar Maracaibo vertrokken zijn om deze stad te hernemen, zijn nog geen berichten aangekomen.

La Semana Cristiana, Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicación que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnifico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3. rue Seguier.—Paris.

NEDERLAND.

Een Man.

Tot de afgevaardigden, die in de Kamer het meest zich op den voorgrond stellen, behoort ontegenzeglijk de heer dr. Kuyper.

Herhaaldelijk reeds is het gezegd in de Kamer en daarbuiten: de werkzaamheid van den anti-revolutionnairen leider verbaast en overweldigt.

De tegenslag met zijn zoogenaamd "groot amendement" bij de Ongevallen-wet heeft hem niet ontmoedigd.

Telkens weer stelt hij nieuwe amendementen, wijzigt, schrapt, vult aan, beheerscht op sommige momenten het debat.

In het Parlement toont de afgevaardigde van Sliedrecht zich even onvermoeid, geducht en even slagvaardig als in de pers.

En men behoeft waarlijk geen den minsten aanleg voor vleierij te hebben, om het luide uit te spreken, dat niet slechts een partij, maar geheel het Parlement, geheel het land recht heeft zich te verheugen over het bezit van zulk een man.

Dr. Kuyper is bovenal de ware zoon, de echte type van onzen Hollandschen stam.

Zijn beleid ontaardt niet in koude, hartelooze berekening. Zijn geestdrift slaat niet over tot ijdele dweeperij.

Hoe hoog ook zijn ideaai moge wezen, hij houdt steeds het oog geopend voor de werkelijkheid. Hij verliest zich niet in algemeenheden, maar schenkt zelfs aan de kleinste détails zijn aandacht.

Hij behoort tot hen, die het geheel weten te overzien en toch evenzeer de onderdeelen kennen.

Tot hen, die niet de hoofdzaak vergeten voor de bijzonderheden, maar toch ook weten, dat die bijzonderheden dikwijls van grooten invloed zijn in de praktijk.

Kloek, gezond verstand en onuitdoofbare geestdrift vormen bij de zulken een heilzame vereeniging. En het is juist daarom, dat men zooveel verwachten kan van hunne werkzaamheid; vooral wanneer zich daarbij voegen het groote talent en de weergalooze arbeidskracht, waarmede de heer Kuyper is gezegend.

Men moge het dan niet altijd met hem eens zijn, zijn aanwezigheid in de Kamer verhoogt onbetwistbaar het peil der parlementaire verrichtingen.

Vertrek der tweede ambulance.

De tweede ambulance van het Ned. Roode Kruis is Zaterdag te Amsterdam, onder dezelfde geestdrift als de eerste, uitgeleid door duizenden langs den IJkant. Bloemen, bouqetten en versnaperingen zonder tal werden aangeboden. Het muziekkorps der *Herzorg* liet aanhoudend Nederlandsche en Transvaalsche volksliederen hooren en speelde bij de afvaart het Lutherlied. In het salon riep de heer Vervloet (secretaris van het hoofdcomité van het Roode Kruis) den leden der Nederlandsche ambulance een afscheidsgroet toe, daarbij herinnerend aan de schoone taak en de groote verantwoordelijkheid, welke hij op zich genomen heeft.

Doctor Koster (leider dezer ambulance) dankte den heer Vervloet, hem verzekerend art. 6 der conventie van Genève niet uit het oog te zullen verliezen.

De president van het Roode Kruis, baron Van Hardenbroek, was bij het afscheid tegenwoordig.

Kort voor het vertrek vereenigden de leden van beide ambulances (de Belgische en de Nederlandsche) zich op het achterdek. In het midden stonden dr. Leyds en dr. Hendrik Muller, buitengewoon gezant en consul-general van den Oranje-Vrijstaat. Deze bracht den innigen dank van beide republieken aan de leden der ambulance over, waarvan dr. Leyds en hij het onschatbaar voorrecht hadden, de vertegenwoordigers te zijn. Uw arbeid, Noord- en Zuid-Nederlanders — zeide hij — wordt door onze regeering en door de zwaar beproefde broeders daar ginds op den hoogsten prijs gesteld. Wij vragen van God zegen voor u en uw werk.

Mr. A. Pauwels, advocaat te Antwerpen, ondervoorzitter van het Vlaamsch Zuid-Afrikaansch Comiteit, rekende zich tot plicht, uiting te geven aan het gevoel van eenheid met den Nederlandschen stam. Aan het slot zeide spreker zich als ideaal te stellen, dat Zuid-Afrika van de Kaap tot den Congo één mocht worden.

Met dr. Leyds' uitroep: "leve het Roode Kruis, leven de ambulances!" stemden allen geestdriftig in.

Het totaal der ontvangsten van het Nederlandsche Roode Kruis bedroeg einde November f. 124,967,965.

BUITENLAND.

Frankrijk. — De Fransche regeering is een vervolging begonnen tegen de paters en de zusters van de orde van O. L. Vr. Hemelvaart, op grond dat dezen een niet door de wet erkende vereeniging vormen, uit meer dan 20 leden bestaande. Zoo verscheen dan met veel vertoon in alle kloosters der orde en in het bureau van *La Croix* een groote macht soldaten en politie-agenten, die alle uitgangen afsloten en beslag legden op de telefoon. De particulieren, die in de kapel de H. Mis hadden bijgewoond, werden eveneens opgesloten en zelfs de redacteurs va *La Croix* onder bewaking gesteld van een paar soldaten per man.

Alle cellen en celletjes der kloosterlingen werden onderzocht. Zieke zusters moesten zelfs van haar bed oprijzen, om de politie in de gelegenheid te stellen, onder de matrassen naar de papieren te zoeken, die het bewuste bewijs zouden moeten leveren, dat de religieuzen deel uitmaakten van een onwettige vereeniging.

Men heeft dan ook alles en nog wat overhoop gehaald en een pakket er van gemaakt, dat zorgvuldig is geordend. Hoewel het later pas zal worden geopend, heeft men blijkbaar niets bijzonders gevonden.

De officieuze bladen zouden het anders reeds verteld hebben, zooals zij nu beweren, dat gevonden is een millioen aan bankbiljetten en 800,000 frcs. aan goud. "De Croix" lacht hierover hartelijk. Het blad heeft nooit geweten, over zulk een fortuin te beschikken, en zal blij zijn, als het, wanneer de zegels weder verbroken zijn, er maar een tiende van ziet. De "Patrie" verzekert intusschen dat, zoo niets gevonden is compromitteerend voor de paters, men wel eenige brieven heeft ontdekt van mannen, die....thans aan de regeering zijn, maar vóór dien tijd met de paters in briefwisseling waren.

Engeland. — Aan het verslag van een Engelschen correspondent over het gevecht bij Elandslaagte, waar de Boeren voor de groote overmacht der Britten moesten wijken, is het volgende ontleend:

Het was ongeveer zes uur, toen er storm geblazen werd. Men zag toen Boeren weggaloppeeren. De Devons links werden in hun beklimming echter gestuit door een hevig geweervuur en zij kregen bevel om snelvuur te openen. Eindelijk waren zij boven, het eerst bij de kanonnen van de Boeren "Intusschen had op den top het *Staak vuren*! herhaaldelijk weerklonken, maar het vuren hield niet op. Ik weet niet waarom," zegt de correspondent. "Misschien verdedigden de Boeren zich nog hier en daar. Velen van onze mannen waren dronken van opwinding "Wipe out Majuba!" (Wisch Majoeba uit!), was voortdurend de kreet. Maar de Boeren waren weg.

Wat er van hen over was, zocht in de schemering weg te komen over een stuk rotsachtige vlakte links (van de Engelschen). Daar kregen de gardedragonders hen te pakken, en driemaal reden zij door hen heen. Een korporaal die erbij was, vertelde mij, dat de Boeren van hun paarden vielen, tusschen de rotsblokken rolden, hun hoofd in hun armen verbergende en om genade roepende — roepende om doodgeschoten te worden, alles liever dan den steek van die vreeselijke lansen door hun rug en ingewanden te krijgen. Maar weinigen ontsnapten. "We gaven ze een flinken prik terwijl ze daar lagen", zeide de korporaal. "Den volgenden dag waren de meeste lansen bebloed."

De correspondent liep een paar uur de plaats rond waar de Boeren gestaan hadden: hij zag vele gewonden en dooden liggen. Meer dan dertig dooden gelooft hij echter niet, dat er lagen. Wel waren er veel gewonden, en zij kermden om hulp. Eens trapte de correspondent bijna op het bleeke gezicht van een ouden witgebaarden man. "Hij lag doodstil op zijn rug, met iets waardigs. Wij vroegen hem wie hij was. Hij zeide: "Ik ben Kock, de vader van rechter Kock. "Neen, ik ben niet de commandant" Maar de oude man had ongelijk. Hij zelf had het bevel, maar in plaats van te vechten had hij in den Bijbel zitten lezen en gebeden. Een kogel was door zijn schouder gegaan, een andere door zijn lies. Naast hem lag een knaap met een hand aan flarden. Hij lag ook heel stil en vroeg slechts een zakdoek om de hand te omwikkelen. Vele gewonden werden niet gevonden voor den volgenden (Zondag-) morgen. Zij lagen daar op het veld den ganschen kouden nacht. De dooden werden eerst Maandag begraven.

En terwijl dit alles geschiedde zaten de ellendelingen, die dezen oorlog veroorzaakt hebben, veilig te Londen en elders, slechts met één zorg vervuld: hoelang het nog zou moeten duren eer Transvaal met zijn goudmijnen hun buit zou worden.

Transvaal. — De oorlogsberichten, die ons in den loop dezer week gewerden, waren niet talrijk, doch vrij gewichtig en gunstig voor de Boers, zooals uit het volgende zal blijken.

Generaal Cronjé, aan wien de verdediging voor de westgrens der Republieken is toevertrouwd, wist met goed gevolg een aanval der Engelschen af te slaan. Dezen lieten 50 gevangenen in handen der overwinnaars.

De Zuidgrens van den Oranje-Vrijstaat wordt bedreigd door een gezamenlijken inval der troepen van Gatacre en French, respectievelijk gelegerd te Stormberg en te Nauwpoort. Volgens berichten werd de strijdmacht van Generaal Gatacre door de Vrijstaters aangevallen en verslagen. De Engelschen verloren hierbij ruim 600 man aan gevangenen. Van dooden en gewonden is het juiste aantal niet bekend. Deze overwinning is onder meer dan één opzciht van gewicht voor de Boeren. Immers, wordt het samentrekken der Engelsche troepen aan de zuidgrens zoo al niet onmogelijk gemaakt, dan toch wordt zulks erg vertraagd en bemoeilijkt, daar de Boeren ook meester zijn geworden van de spoorlijnen, waardoor de mobiliseering en het samentrekken der troepen moest bewerkt worden. Ten andere heeft deze overwinning niet weinig geestdrift verwekt onder de Hollandsche kolonisten der Kaap-kolonie en velen hunner sluiten zich aan bij de strijdmacht hunner stamverwanten.

Van Generaal Joubert luiden de laatste berichten, dat hij zijne troepen op de Tugela bij Colenso heeft teruggetrokken, gunstige stellingen heeft genomen en de hoofdmacht van Redvers Buller afwacht. Men verwacht dat er binnenkort eene botsing tuschen beide strijdmachten zal plaats hebben.

Kimberley en Ladysmith blijven nog van alle hulp verstoken. Volgens berichten door de Boers onderschept, moet de toestand der belegerden zorgwekkend worden. Niet zoozeer het moordende en alles vernielende kanonnenvuur dan wel het scherpe zwaard van den honger zal weldra genoemde steden tot overgave dwingen, indien niet spoedig hulp komt opdagen.

— De *Hann. Cour.* bevat een zeer lezenswaardige beschouwing over het verloop van den stijd in Natal, getoetst aan de strijdtactiek der Boeren. Men leert daaruit eens te meer hoe de berichten der engelsche overwinningen dienen opgevat te worden.

Wanneer men bedenkt dat de Boeren vechten op het heuvelachtig terrein dat zich daartoe bijzonder leent, dan kan men begrijpen hoe het komt dat de engelsche troepen regelmatig de stellingen der Boeren nemen, maar even regelmatig worden teruggeslagen. De Boeren bezetten een vooruitgeschoven post en verlokken den vijand tot een gevecht, dat oogenschijnlijk voor hem goede kansen op succès oplevert. De Engelschen laten niet na het vuur, dat door de Boeren is geopend, te beantwoorden en brengen dan geregeld na enkele schoten de batterijen der Boeren "tot zwijgen". *In werkelijkheid is dit de eerste tactische manoeuvre der Boeren.*

Dezen zijn in de eerste plaats veel spaarzamer met hun munitie dan de Engelschen; reeds in zijn prille jeugd wordt den Boer ingeprent, dat een kogel, die niet raak is, een onherstelbaar verlies beteekent, vandaar dat de Boer in den regel niet schiet of hij moet kans hebben te raken. Bovendien is het den Boeren er volstrekt niet om te doen, de vooruitgeschoven stelling te behouden. Zij ontruimen deze zoodra de Engelschen haar onder vuur nemen, en kunnen dit, dank zij het sterk golvend terrein, doen zonder dat de Engelschen het bemerken. In de stelling laten zij eenige scherpschutters achter die den vijand maskeeren. De vooruitgeschoven post is het centrum van een halvemaanvormige linie, welker vleugels zorgvuldig bedekt worden gehouden. De schutters op den post houden stand totdat de britsche troe

pen tot den stormaanval overgaan. Zij vertoonen zich slechts als de aanvaller een sprong voorwaarts doet en trekt een hunner den haan van zijn geweer af, dan is er een vijand minder te bestrijden, de Engelschen bestormen nu zegevierend de heiling en zien, boven gekomen den vijand wijken.

Dit is alleen het vijandelijk centrum, de vleugels blijven onzichtbaar. In den rose der overwinning worden detachementen ter vervolging afgezonden; de vijand wijkt steeds meer, totdat de vervolgers zich bevinden in het midden van den halven cirkel gevormd door het wijkende centrum en de verborgen flanken. Thans is de tijd voor de Boeren gekomen: de flanken trekken zich samen; het centrum staakt den terugtocht en de vervolgers zijn ingesloten en afgesneden. Zij moeten vechten totdat hun ammunitie op is en zich dan overgeven. Ook nu blijven de Boeren nog even voorzichtig: zij geven zich niet bloot, en elk van hun schoten is raak.

Zoo is het gegaan te Glencoe, waar de achtervolgende huzaren in de val liepen; zoo werden de twee britsche bataljons en de bergbatterij bij Ladysmith verrast.

Deze vechtwijze verzekert den Boeren niet op eens een beslissende overwinning, maar zij mat hun vijand sterk af, zij demoraliseert zijn troepen, zij kost hem tal van manschappen en de verliezen der Boeren zijn onbeteekenend.

— De Engelschen schijnen het zeer benauwd te hebben. Te Estcourt, waar men met heliografische signalen (luchtspiegeling) naar Ladysmith seinde, kreeg men geen antwoord. Ongerust geworden, besloot de commandant van Estcourt eene verkenning te laten doen door een geblindeerden trein, die, al kon hij de Tugela niet over wegens de bezetting van Colenso, toch allicht eenig nieuws kon vernemen. Slecht is het hem bekomen. De Boeren hebben den gepantserden trein vernield.

Ziehier, hoe dit in zijn werk gegaan is.

In de vroegte werden een honderdtal manschappen, deels Natalsche infanterie, deels Iersche fuseliers (de Engelschen schijnen de Ieren gaarne voor het "vuile werk" te gebruiken) in den gepantserden trein gezet, met een marine-kanon, dat in den voorsten wagen geplaatst werd.

Zulk een trein is gewoonlijk saamgesteld als, volgt: eerst een wagon met een stuk geschut en manschappen, dan de machine, en daarachter twee wagons met scherpschutters.

De trein stoomde weg naar Colenso. Hij had deze plaats echter nog lang niet bereikt, toen hij plotseling werd beschoten.

Het was ter hoogte van Chieveley. Een 600tal Boeren hadden de hoogten ter weerszijden van den weg bezet, en uit vier punten tegelijk openden zij een zwaar kanonvuur op den trein. Het kanon van den trein antwoordde, maar 't had pas drie schoten gelost, of een welgemikte kogel der Boeren sloeg het aan stukken. Een andere beschadigde de machine. Door het hevig remmen ontspoorden de beide wagons achter de locomotief en tuimelden over den weg....

Met moeite kropen de soldaten eruit. Een hagelbui kogels viel om hen neder. Een deel hunner beantwoordde het vuur, de andere manschappen spanden alle krachten in om de beide wagons van de rails te sleepen, teneinde de locomotief gelegenheid te geven terug te rijden. Na veel moeite slaagden zij erin. De machinist had inmiddels den vernielden artilleriewagon losgekoppeld, en locomotief met tender reed alleen, zoo snel als de averij het gedoogde, naar Estcourt terug, medenemende wat er nog van de manschappen vluchten kon. Het was niet veel: van de 100 man zijn slechts 15 Iersche fuseliers in Estcourt teruggekomen. De overigen lagen dood of gewond op den weg of waren door de Boeren gevangen genomen.

Den volgenden ochtend reed een nieuwe trein Estcourt uit, maar thans een geheel andere. Het was er een met hospitaalwagens, onder de vlag van het Roode Kruis, om de gewonden en dooden te gaan halen. Bij Chieveley aangekomen, stopte de trein; de dienstdoende officier van gezondheid stapte uit en verzocht den commandant der daar gelegerde Boeren hem de gewonden te willen uitleveren. De commandant antwoordde, dat hij dit niet op eigen gezag doen kon, *dat generaal Joubert ver weg was*, en dat hij diens antwoord eerst heden zou kunnen weten. De hospitaaltrein keerde dus onverrichter zake terug.

ADVERTENTIEN.

BEKENDMAKING.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t/m 30 Juni 1897, onder N°. 7187 G t/m N°. 1787 H, zal plaats hebben op Donderdag den 21sten December a. s. en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 16den December 1899.
De Voorzitter,
M. P. CURIEL.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan na *Spaar- en Beleenbank*, esta esnan for di 1 di Januari té 30 di Juni 1897 bao di N°. 7187 G té N°. 1787 H, lo toema lugá dia Huebes 21 di December i dia nan koe ta sigi.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 16 di December 1899.
President,
M. P. CURIEL.